

Kramerius 5

Digitální knihovna

Podmínky využití

Knihovna poskytuje přístup k digitalizovaným dokumentům pouze pro nekomerční, vědecké, studijní účely a pouze pro osobní potřeby uživatelů. Část dokumentů digitální knihovny podléhá autorským právům. Využitím digitální knihovny a vygenerováním kopie části digitalizovaného dokumentu se uživatel zavazuje dodržovat tyto podmínky využití, které musí být součástí každé zhotovené kopie. Jakékoli další kopírování materiálu z digitální knihovny není možné bez případného písemného svolení knihovny.

Hlavní název: **Čechoslovan**

Vydavatel: **V. Švihovský**

Vydáváno v letech: **1911-[1918], 1912, 25.05.1912**

Číslo ročníků: **2, 21**

Číslo výtisků: **2, 21**

Datum vydání čísla: **25.05.1912**

Identifikátor ISSN: **2414-9373**

Stránky: ,

poskytnuta až do 1923 roku. Během té doby zemstvo platilo by pouze úroky. Školní výbor schválil návrh zemské úpravy, dodav však, aby ministerstvu byla podána žádost o prodloužení lhůty k zavedení všeobecného školství z desíti na patnáct let, aby poplatníci takto byli méně zatíženi. Zemský sbor schválil návrh úpravy s doplňkem školního výboru.

Druhou palčivou otázkou zemského shromáždění bylo jednání o revisi Rouvenské zemské záložny. Po odstoupení gubernatora hr. Kuntaisova a jmenování bývalého jeho pomocníka Melniková, volyňské gubernské zemstvo a některá zemstva újezdní byla podrobena zvláštní revisi. V podstatě s revisi rovenské zemské záložny se to má takto: 26. února tohoto roku do místnosti zemské úpravy nenadále přišla zvláštní komise sestávající z gubernského úředníka, zástupců místního oddělení státní banky a inspektor drobného úvěru. Komise započela nívzdornou pokladnu se všemi listinami a hotovostmi a provedla podrobnou revisi všech knih, účtů a obnosů. Ukázalo se, že jest všechno v nejlepší pořádku, že revise nemůže nicého vytknout ani zemské úpravě, ani osobám, řídícím záložnu. Zemská úprava však se domnívá, že podobná revisi, bez předběžného oznámení úpravě, může značně poškodit záložnu a vyvolat nedůvěru u vkladatelů; na základě stávajících zákonů revise tatáž byla bezdůvodná a neoprávněná a proto úprava navrhla zemskému shromáždění podat žalobu

Senátu na jednání úřadů (gubernatora) jež revisi nařídily. Zemstvo jednolhásně vyhovělo této žádosti a projevílo úplný souhlas s dosavadní činností úpravy.

Tímto končím svůj dnešní dopis. O některých otázkách podrobněji se zmíním jindy.

Rovenský.

Ozeraň.

(Lácký újezd, Volyňská gubernie).

Tož i o naši více několik slov. Naše osada vznikla roku 1897 na pozemcích, zakoupených od ruského velkostatkáře G. N. Bělajeva. První osadníci koupili 317 desatin půdy po 105 rublech za desatinu. Dnes se však již u nás platí přes 400 rublů. Naše osada jest ryze česká a čítá čtyřicet rodin. Obyvatelstva jest 214 osob, při čemž ženské pohlaví má u nás jako v mnohých českých osadách převahu. Na 104 mužské přijde 110 žen.

Ze začátky naše nebyly příliš skvělé, domyslí se každý ze starších hospodářů, který sám pracně musel zanebanou půdu dlouholetou námahou měnit v úrodné lány. Naše postavení bylo ještě tím nesnadnější, že jsme při začátku měli tuze málo peněz a málokterý z nás mohl pozemky zaplatit vlastními penězi. Museli jsme se obrátit o pomoc k židům a ti, rozumí se, dle svého dobrého zvyku nám napočítali takový úrok, že jsme se dosti dlouho ohýbali, než jsme se mohli vysvodit — se z jejich drápů. Dnes však díky Prozřetelnosti, jsme již tyto

pijavice úplně se sebe setřásli a pracujeme s vlastními prostředky. První obtíže jsme přestáli a nyní si nemůžeme naříkati. Pěstujeme obilí všeho druhu, daří se u nás pěkně pšenice a chloubou naši jest pěkný dobytek a bohaté sady. Přijďte k nám a zajisté se potěšíte, když uvidíte z jara květoncí stromy nebo na podzim ruměnicí se hojně ovoce. Pěstujeme i naši „českou“ plodinu — chmel. Máme ho přes osm set kop a pěstitelů se najde zajisté dvacet. Půda naše jest dosud tak žirná a úrodná, že nemusíme užívatí umělých hnojiv, stačí nám hnůj od dobytka. Naše hospodářská obytná stavení jsou slušná a veškerých hospodářských nářadí a strojů máme dostatečné množství. Ze každý hospodář má železné brány a pluky, bylo by zbytečno podotýkat. Téměř každý hospodář má řezačku, většina má žentourové mlátící stroje, (celkem 24) žacích strojů jest u nás devět, jsou i secí stroje, pohrabovací a jiné.

V osadě máme jednoho hostinského, jednoho obchodníka se smíšeným zbožím, kováře, krejčího, dva obuvníky, truhláře. Z podniků, jež by se mohly nazývat továrnami, kdyby byly trochu větší, máme jednu cihelnu, zaměstnávající šest dělníků a jednu olejnu, v níž zatím jsou zaměstnáni jen dva dělníci. Velkých boháčů mezi námi nenajdete. Za to však není ani velkých chudších. Padesát desatin nemá ani jediný hospodář a průměrná možnost jednotlivce kolísá od třech do

Vlast.

Bylo to na Rusi, v Nižním Novgorodě. Návštěva výstavy byla mizerná; rozlohy výstaviště nelákaly a vyháněly prázdnotou. Také restaurace, hotely, zahrady, zábavní místnosti „bavily se nudou“. Seděl jsem v zahradě hotelu L'Europe. Tuším, že se tak jmenoval. Hrála kolínská hudba. „Červené košílky“ hrály doslovně prázdno zahradě. V pavillonku vysedal jsem s p. Kmochem. Každé půl hodiny muselo se hrát. Třeba jen židům a stromům. Tu jsem pak osaměl po dobu hry. Mimo kapelníka Kmocha ještě jeden jediný muž ke mně přisednul. Byl původem svým Čech, ale na Rusi zdomácněl, nevím, už odkud byl. A vypravoval, jak Rusi přivyknul, s ní srostl, jak jí má rád, ženu i dvě tětí tam pochoval, i matku měl v ruské zemi, na ruském hřbitově, na vlast už si ani nevzpomněl, neví už téměř, jak vypadá.

„Prosím vás, tomu už je víc než čtyřicet let!“

A tak také mluvil. Mnoho z

naší řeči zapomněl. Lámal, češtinu „jako Rus.“

„A nic vás už k domovu nepoutá?“ ptám se.

„Nic. Přízeň zemřela, nikoho už nemám, co by mě ještě poutalo!“

„Myslím, nevzpomenete-li si na svou zemi, domov svůj, kde jste býval, kde jste se narodil, žil?“

„Vždyť já nikde ani nežil. Jako dítě odvezli mě, a otec střídal místo za místem. Nikde jsem se neuchytil — k ničemu zvlášť nepřilnul, až tu.“

„A Čechem už se necítíte?“

Zkřivil tak nějak rty, že nemusil ani mluvit.

„Nět.“

Ztrnul jsem v mlčení.

Kapelníka Kmocha chvíli už mezi námi nebylo. Slyšel jen první část hovoru. Půlhodina byla zase tatam, „musilo se hrát.“ A nevím, dal-li tak hrát, jak hrál — náhodou či s úmyslem, ale po krátké ouvertuře*) z daleké dálky, prostranstvím bezpočetných mil — za-

vzněl ohlas českých písní — jedna za druhou v řádcích za sebou — jak perličky nalyčené na šňůrku zlatou. Ruský Čech, umlknul a poslouchal. Poslouchal jsem i já a nevěšmal si ničeho.

— — A tam na estrádě**) hráli. Hráli vrouceně v liduprázdno zahradě. A pojednou zanotili — jednu z těch nejkrásnějších — kterou každý zná a rád jsem měl i já...

„U panského dvora
naš Vitoušek orá,
červené volečky má...“

Poslouchám a všimnu si pojednou... Hledím na souseda. — Bože...

Jakoby se hanbil, odvracel tvář — a když jí zas ke mně obrátil — slzy, za krůpějí krůpěj zvolna, těžce řinuly se mu do klína...

A hudba hrála:

„Když brázdu doorá,
na mě si zavolá,
něb on mě z daleká zná.“
Z knihy „Zlatá nit“.

Vilém Mrštík.



*) předešle.

**) vyvýšené místo pro hudbu.

šesti tisíc. Pokud se týče našeho kulturního vývoje, velký kus cesty jsme neurazili, ale nejsme na tom nejhůře. Máme ministerskou školu, kterou navštěvuje čtyřicet žáků. Nyní stavíme novou budovu a dne 2. května bylo svěcení základů. Této slavnosti jsme využili abychom podnikli malou sbírku pro nešťastné hladovíci ruské bratry, pamětlivi hlouče, že zatím co my snažíme se, abychom ukojili hlad duševní, nepoznavše nikdy hladu tělesného, miliony našich ruských bratrů nemají kousek chleba. Vybrali jsme částku 24 R. 74 kopejek, jež Vám zasiláme k doručení trpícím. V naší škole se vyučuje pouze rusky a k hanbě naší musíme se přiznati, že jsou u nás ještě dva zpozdilci, kteří svých dítek neposílají do školy, pokládajíce učení snad za věc zbytečnou. Jest u nás několik úplně negramotných, sedm kteří umějí pouze čísti, ostatní jsou pak moeni českého i ruského jazyka jak slovem tak i písmem. Jeden z našich spoluobčanů podrobil se a i obstál při zkouškách na národního učitele.

Abychom vyvolali lásku ke čtení mezi našimi spoluobčany, kteří dosud nevěnovali knize větší pozornosti, rozhodli jsme se založiti obecní knihovnu a podnikli jsme za tímto účelem malou sbírku, která dala 75 rublů 70 kopejek. Z těchto peněz zakoupíme knihy, jež budou základem naší knihovny. Odběratelů knih a časopisů v naší osadě jest celkem dvanáct. Každý z nich má buď nějaký časopis neb jistý počet českých knih. Najdete u nás dějiny

Palackého, spisy Třebízského, spisy Herlošovy a jiné. Z ruských časopisů odebíráme pouze „Selský Věstník,“ (jeden). Dále dva výtisky křesťanských listů amerických a čtyři výtisky „Čechoslovana.“ Pokud se vyznání týče jsme všichni pravoslavní. Vliv náš na sousední ruské obyvatelstvo jest dosti značný. Žijeme v dobrém poměru s Rusy a oni se ochotně přiučují různým novotám, jež my zavádíme a snaží se vzdělávati půdu dle našeho vzoru. Ačkoliv vzájemný poměr mezi Čechy a Rusy jest velice dobrý, přece smíšených sňatků dosud u nás nebylo.

Josef Kolenský.

Z Moskvy.

Před několika dny navštívila Moskvu na svém zájezdu do Ruska 28-členná výprava moravských rolníků, vedená Drem Riedlem a prof. Psotou. Po příjezdu z Petrohradu uvítání byli na nikolajevském nádraží dosti četně shromážděnými zdejšími Čechy, mezi nimi p. Koničkem, předsedou „Slavie“, a p. Humhalem, předsedou „Českého Kroužku“, jakož i zástupcem starosty města Moskvy, p. Litvinovem. Z nádraží odejeli všichni účastníci do školy na Jekatěrininském náměstí, kdež jim město připravilo noclehy, z odkud navštívila 4-členná deputace v čele s p. Drem Riedlem starostu města Gučkova, ostatní pak část prohlédla Rumjancovské muzeum, kdež se jim dostalo ochotného vysvětlení se strany správy musea. Společný oběd byl v restaurantu Martfanyče (v obchodní trži-

ci), načež část exkurse odejela na hospodářskou výstavu, kdež vystavoval také Cech — p. Vraný z Domažlic, a ostatní odebrali se k prohlídce známého chrámu Vasilije Blaženého a do Kremlu, kdež však mnohé památnosti nebyly právě přístupny. Večer po projití význačných středisek Moskvy sešli se vyletníci u svého krajana-hostinského p. Kalabise, kde si družně s místními Čechy pozpívali moravské písně. Část jich navštívila také koncert v Alexejevském národním domě, kamž pozváni byli generálem Džunkovským, předsedou spolku pro šíření střízlivosti, který lidové koncerty ony pořádá.

Druhý den, v neděli vyletníci byli přítomni slavnostní bohoslužbě v Uspenském soboru a prohlédli potom Trefakovskou galerii. Po obědě v „Baru“ projektován výlet na Vrabčí hory, který se však neuskutečnil pro deštivé počasí. Večer odejela část ekskursantů přes Kijev domů a ostatní, počtem 14, do Nižního Novgorodu, používše též plavby po Volze.

Po dvou dnech vrátila se tato část opět do Moskvy, nadšena krásnou cestou volžskou. Po příjezdu prohlédnuto Petrovsko-Razumovsko, tamnější ferma, butyrský chutor a vesnice Marfino.

Dík dlužno vzdáti p. Garapičovi majiteli restaurantu „Žan“, který připravil našim krajanům skutečně výborný oběd, sám s nevědění ochotou staraje se o to, aby hosté jeho byli plně spokojeni.

Po té vyletníci na pozvání

Redakční koš.

Redakční koš má v celém světě špatnou pověst. Mluví se o něm tak, jako o nádobě na smetí a odpadky z duševních dílen, jako o jícnu pekelném, jemuž propadne každý papír, na kterém buď přem nebo tužkou spáchán byl smrtelný hřích proti kulturní vyspělosti národa. Tento názor je sice všeobecný, ale není správný. Ublíží se tu nesmírně jak koši samému, tak příspěvatelům, jichž duševní dílo obohatilo redakční koš místo sloupců novin. Ano, do redakčního koše zapadnou často příspěvky značného kulturního významu, neboť z nich právě lze by bylo nejdůkladněji se poučit, jak lidé žijí, jak pracují a se baví, jak milují a nazývají se podporují, jak se vzdělávají a povznášejí, které cnosti je zdobí a kterými mravními zásadami zvláště vynikají. Tedy kus povahy, duše zapadá do reakčního koše. Casto jsou to moc znamenité příspěvky, jež do koše přivedlo pouze to, že autor nadšen zdarem díla buď zapoměl se podepsat, nebo ve vítězném opojení podepsal se tak, že vzbudilo to nedůvěru redaktora. Někdy nepodpíše se autor též z příkladné skromnosti, nebo nechce být obtěžován zasláním honoráře. A prozradím redakční tajemství — jsou dokonce příspěvatelé, kteří píší výhradně pro koš, neboť kaž-

dou zásluku provázejí pro redakci nejvyšší lichotivými slovy: „Shledáte-li, že se nehodí, odhoďte klidně do koše. Přistě pošlu něco vhodnějšího a lepšího.“

Ovšem, do koše často zapadnou příspěvky, jejichž neznámí pachatelé nejrozhodněji žádají, aby se to brzo a hodně nápadně otisklo. Bývají to zpravidla příspěvky, překypující láskou, péčí o veřejnou mravnost a všeobecné dobro. Člověk někdy až žasne nad tím, s jakou tklivostí se lidé starají o cizí a jak někomu chtějí prospět zcela tajně, aby nejvřelejší díky za ně shrábla redakce sama. Kdyby ten koš nebyl proutěný, dřevěný, řekl bych o něm, že je to nádržka na všecko, čím srdce lidské mnohdy přetéká. Běduje se sice, že lidé jsou teď bez srdce a citu, že jsou jako z kamene, avšak redakční koš obsahuje nejpádňější doklady proti tomuto tvrzení. Posloužím čtenářům i čtenářkám několika zajímavějšími dokumenty.

„Slavná redakce! Jelikož v naší obci nemáte zpravodaje, posílám Vám následující zprávu k uveřejnění: Požár. V sobotu večer pobouřeno bylo obyvatelstvo našeho městečka zvoněním na poplach, k němuž záhy připojilo se hasičské troubení. Z neznámé dosud příčiny vznikl oheň v domě všeobecně váženého obchodníka Josefa Kočičky, který osudnou náhodou hodinu před vypuknutím ohně odjel k vyřízení nějaké nutné obchodní záležitosti. Dům vyhořel do základů.

Závlu padlo za oběť i skladiště, ve dvoře se nacházely, které však, jak se povídá, šťastnou náhodou bylo úplně prázdné. Škoda je značná, ale mohla být větší, kdyby pan Kočička nebyl vzal před odjezdem — jak se praví — s opatrností všechny hotové peníze a — spřítelněl si k sobě. Také rodina včas zachránila všechny cenné věci. Soudí se, že oheň byl založen a že zřehá v brzku bude polapen, ačkoliv celý případ zdá se být dost záhadným.“ Jak z dopisu soudím, má „všeobecně vážený obchodník“ Kočička tajného přítele či konkurenta, kterému záleží na tom, aby vyhořelý občan nebyl bez příštěší.

„Pane redaktor, dejte hned do novin: „Svatha Majdaleny Nekysané s Cyrilem Boudou byla tuze pěkná. Hosti bylo moc. Z dalekého Višnova přijel pan Mrkvička. Přijel patrně k počtě spanilé nevěsty a z vděčnosti za všechny přijemnosti, které mu poskytovala s panenskou počestností. Zenich zářil blahým očekáváním, když jej vážený pan Mrkvička ujišťoval, že mu závidí štěstí a trefu, kterou udělal s nejrozkošnější Magdalenkou.“ — Tímto dopisem patrně ulevil si odmítnutý nápadník.

Tuže často přicházejí dopisy od protektorů a příznivců nešťastných milenců. Nemilí při nich bývá že při největší pozornosti nelze vystihnout, zdali šlechtěný a vznešený protektor chce prospěti jí nebo jemu. Uvodu jeden z takových zá-